Hukuk Bölümü 2008/69 E., 2009/9 K.

- **ARAZİ VE ARSA DÜZENLEMESİ**
- **İNCELEMEDE İZLENECEK SIRA**
- **YARGI MERCİİLERİNİN UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNE BAŞVURMALARI**

- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 19]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]
- 2577 S. İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU [Madde 2]
- 2918 S. KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU [Madde 10]

"İçtihat Metni"

O L A Y

: Sulh Hukuk Mahkemesine başvurarak Belediye tarafından kesilen ağaçlarının bedelini bilirkişi marifetiyle tespit ettiren davacı, Yahyalı, Yüzüncüyıl Mahallesi, Çayiçi mevkiinde bulunan 61 ada, parsel 13 de tapuda adına kayıtlı bulunan bahçesinden İmar Yasası'nın 18. madde uygulaması sırasında yol ve dere yatağının geçirilmesi suretiyle çeşitli meyve ağaçlarının herhangi bir bedel ödenmeden kesildiğini, bu nedenle, bahçesinde bulunan meyve ağaçlarının kesilmesi suretiyle meydana gelen 3.976,60YTL zararının yasal faizi ile birlikte davalı Belediyeden tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

YAHYALI SULH HUKUK MAHKEMESİ; 27.7.2007 gün ve E:2007/133, K:2007/190 sayı ile, davacının, 61 ada, 13 parsel sayılı kendisine ait taşınmazda bulunan bahçesi üzerinde Belediye tarafından 18 uygulaması yapıldığını ve kendi arsası içerisindeki ağaçların hiçbir bedel ödenmeden kesildiğini, bunun sonucunda 3.976,60YTL zararın meydana geldiğini belirterek söz konusu miktardaki zararının yasal faizi ile birlikte davalı Belediyeden alınmasına karar verilmesini talep ettiği, Mahkemelerinde yapılan açık yargılama ve toplanan deliller sonucunda, Mahkemelerine davacı tarafından davalı Belediyenin İmar Yasası'nın 18. maddesine dayanarak yapmış olduğu arazi ve arsa düzenlemesi kapsamında kendi arazisinden düzenleme ortaklık payı olarak Belediyeye geçen yerler üzerindeki ağaçların Belediye tarafından kesilmesi sonucunda ortaya çıkan zararın tazminini istediğinin anlaşıldığı, yerleşik Yargıtay uygulamalarından da anlaşıldığı üzere, Belediye tarafından ilçe merkezinde imar düzenlemesi yapmak amacı ile İmar Yasası'nın 18. maddesine dayanarak yapılan işlemin idari bir işlem olduğu, bu idari işlem sonucunda düzenleme ortaklık payı olarak Belediyenin mülkiyetine geçen yerler üzerindeki ağaçların kesilmesinin de bu idari işlemin devamı niteliğindeki bir işlem olduğu, dava konusu olayda davacının ağaçlarının davalı Belediye tarafından kesilmesi sebebi ile uğradığı zararın tazminini istediği, bir kamu kurumu niteliğindeki Belediyenin İmar Yasası'na dayanarak gerçekleştirdiği eylem idari bir işlem olduğundan, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi hükmünce bu işlemden doğan zararın da idari işlemden kaynaklanan ve tam yargı davasına konu oluşturan bir zarar niteliğinde olduğu, bu itibarla, davanın idari yargının görev alanına girdiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

KAYSERİ 1. İDARE MAHKEMESİ; 4.2.2008 gün ve E:2007/491 sayı ile, davacı A. G. tarafından, mülkiyeti kendilerine ait bulunan Kayseri İli, Yahyalı İlçesi, Çayiçi mevkiinde ve tapunun 61 ada, 13 parsel sayısında kayıtlı bulunan taşınmazın bulunduğu alanda 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18 inci maddesi uyarınca yapılan imar uygulaması sonrasında, taşınmazlar üzerinde bulunan ağaçların Yahyalı Belediyesi'nce kesilmesi sonucu uğranıldığı belirtilen 3.976,60YTL zararın tazmini istemiyle Yahyalı Belediye Başkanlığı'na karşı dava açıldığı, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinden söz ederek, idari eylemin, idarenin işlevi sırasında bir hareketi, bir olayı, bir tutumu; idari karar ve işlemle ilgisi olmayan, başka bir deyişle, öncesinde, temelinde bir idari karar veya işlem olmayan salt maddi tasarrufları anlattığı, hukuk devleti olmanın kaçınılmaz gereklerinden biri olarak, kamu gücünü kullanan idarenin, tek yanlı iradesiyle idari işlem tesisinden önce bu işlemin maddi ve hukuki sebeplerini ortaya koymasının zorunlu olduğu, idarenin hiç bir kurala dayanmayan keyfi uygulamalarının, idare hukukunun konusuna giren "idari eylem" veya "idari işlem" olarak kabulünün olanaklı bulunmadığı, idarenin, açık ve ağır biçimde kanunilikten ve hukukilikten yoksun olan bu eylemlerinin "haksız fiil" olarak kabul edileceği, dosyanın incelenmesinden, davacı A. G. tarafından, mülkiyeti kendilerine ait bulunan Kayseri İli, Yahyalı İlçesi, Çayiçi mevkiinde ve tapunun 61 ada, 13 parsel sayısında kayıtlı bulunan taşınmazın bulunduğu alanda 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18 inci maddesi uyarınca yapılan imar uygulaması sonrasında taşınmazlar üzerinde bulunan ağaçların Yahyalı Belediyesi'nce kesilmesi sonucu uğranıldığı belirtilen 3.976,60YTL zararın tazmini istemiyle Yahyalı Sulh Hukuk Mahkemesi'nde E:2007/133 sayılı davanın açıldığı, anılan Mahkemenin 27.7.2007 gün ve K:2007/190 sayılı kararıyla, idari işlemden kaynaklanan uyuşmazlığın görümünde idari yargının görevli bulunduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddedildiği; kararın 24.8.2007 tarihinde kesinleşmesi üzerine bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı, olayda, Yahyalı Belediyesi tarafından, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18. maddesi uyarınca yapılan uygulama sonucunda düzenleme ortaklık payı olarak Belediye adına tescil edilen parseller üzerinde davacılara ait bulunan ağaçların idari bir işlem tesis edilmeksizin kesildiğinin görüldüğü, parselasyon işleminin, imar hududunda bulunan binalı veya binasız arsa ve arazilerin düzenlemesi olduğu, bunun dışında, parselasyon yapma yetkisinin bu arsa ve arazilerin üzerindeki menkul ve gayrimenkul mallar üzerinde kamulaştırma veya başkaca bir idari karar almadan tasarrufta bulunma yetkisi vermeyeceği, İdarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceğinin yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunduğu, bu durumda, idarenin, mülkiyeti davacıya ait olan ağaçları haksız fiil neticesinde kesmesi neticesinde meydana gelen zararın tazminine yönelik bulunan davanın, Borçlar Kanunu'nun haksız fiillere ilişkin hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenmesi gerekeceği, bu nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19 uncu maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine; bu konuda yüksek Mahkemece karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 2.2.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 3194 sayılı Kanun'un 18. madde uygulaması sonucu davacıya ait olan taşınmazın yol ve kanal olarak ayrılması nedeniyle bu yerdeki çeşitli meyve ağaçlarının herhangi bir bedel ödenmeden kesilmesi suretiyle meydana gelen 3.976,60YTL zararın yasal faizi ile birlikte davalı Belediyeden tahsili istemiyle açılmıştır.

Davalı idarece verilen savunmada, Belediyece yapılan 18. madde uygulaması ile ilgili işlemlerin 2006 yılı ortalarında tamamlanarak kesinleşmesine rağmen, Belediyece 18. madde uygulamasının fiiliyata geçirilmesine ilişkin yer belirleme ve bu paralelde ağaç kesim işlemlerinin 2007 yılı ortalarında yapıldığı, yine bu süre içerisinde mal sahiplerine taşınmazlar üzerindeki ağaçlarını kesmeleri konusunda çeşitli şekillerde ve defaatle uyarı ve ihtarlarda bulunulduğu ve aksi halde söz konusu ağaçların Belediye ekiplerince kesileceğinin bildirildiği, ancak, tüm bunlara rağmen davacı tarafından herhangi bir işlemde bulunulmadığı ve akabinde ağaçların Belediye ekiplerince kesilmesini müteakip söz konusu davanın ikame edildiği, ayrıca kesilen ağaçlara Belediye Başkanlığınca el konulmayıp, sahibinin alması amacıyla taşınmaz üzerinde bırakıldığı belirtilmiştir.

Olayda, 3194 sayılı Kanun'un 18. madde uygulaması sonucu davacıya ait olan taşınmazın (düzenleme ortaklık payı olarak alınarak) yol ve kanal olarak ayrıldığı, taşınmazın zemininin uyuşmazlık konusu yapılmadığı, bu taşınmazdaki çeşitli meyve ağaçlarının herhangi bir bedel ödenmeden kesilmesi nedeniyle uğranılan zararın tazmini istemiyle dava açıldığı anlaşılmış olup, belirtilen duruma göre, imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun reddi gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna,bu nedenle, Kayseri 1.İdare Mahkemesi'nin 4.2.2008 gün ve E:2007/491 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 2.2.2009 gününde Üyeler Mustafa KICALIOĞLU ile Mahmut BİLGEN'in KARŞI OYLARI ve OYÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

KARŞI OY

2981 sayılı İmar Kanunun 18/10. maddesi uyarınca "Bu maddede belirtilen kamu hizmetlerine ayrılan yerlere rastlayan yapılar, belediye veya valilikçe kamulaştırılmadıkça yıktırılamaz."

16.5.1956 gün ve 1956/1-6 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararı uyarınca istimlak işlemlerine girişilmeksizin idare tarafından taşınmazına el atılan kişinin ilgili kamu tüzel kişiliği aleyhine el atmanın önlenmesi veya el atılan taşınmazın mülkiyetinin kamu tüzel kişiliğine devri karşılığında tazminat davası açabilir. Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin istikrarlı kararlarında da, bu tür davaların kamulaştırmasız el atma davası olarak adli yargı yerinde görülmesi gerektiği kabul edilmiştir(Y5HD. 1.5.2006, E.2006/2677,K.2006/5324) Bu bakımdan; uyuşmalığın adli yargı yerinde çözülmesi gerektiği, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi düşüncesinde olduğumuzdan değerli çoğunluğun aksi yönde oluşan görüşüne katılamıyoruz. 2.2.2009